

Westvlaamse zanten

VEROECTJOEKTJOEKEN. Te Blankenberge: 'In de herberge op den hoek weunde Miete Spekke. Ze had een snelle dochter, 't Mannevolk veroectjoecktjoechte daar zijn geld.'

KLIPPERTJE. Te Blankenberge: 'Als de familie 's avonds te gare zat en ze 't klippertje hoorden, zeiden ze: 't gaat een ongeluk gebeuren. Dat was een getik dat kwam van de kant de schouwe'. Het klippertje is een kevertje, het doodskloppertje (*Anobium striatum*, Fr. vrillette), dat gaten boort in de oude meubelen. De mannetjes en wijfjes slaan met hun kop tegen de wanden van de gang, waarin ze zitten, om elkaar teken te doen. Vandaar het eigenaardig tikkend geluid dat uit de oude meubelen komt en zo'n indruk maakt op de verbeelding van de mensen (Fr. 'horloge de la mort').

SOFIETJES. Gehoord van een timmerman uit Brugge. Volksnaam van het suikervisje (suikergast, franjestaartje, zilvertisje), een bekend insect dat zich tussen oude rommel in de woningen ophoudt. Het zijn glanzende, loodgrijze diertjes, die heel vlug lopen. Wetenschappelijke naam: *Lepisma saccharina* (Fr. poisson d'argentl. In 't Brugse ook *waktebeestjes* (wakte = vochtigheid) genaamd. Wij zijn thans bezig met de volksnamen van dit diertje te verzamelen. Willen de lezers van Biekorf een handje toesteken? Het beestje is algemeen bekend.

VEUGELZAAD. Knokke, Dudzele. - Synoniem van 'weegaarsblaren' (grote weegbree, *Plantago major*). Op talrijke plaatsen aldus genaamd omdat de vruchtdragende aren aan de kooivogeltjes gegeven worden, die er de zaadjes uitpikken.

VEUGELVITSE. Knokke. - Een wild peulgewas, onkruid in 't graan (smalbladige wikke, *Vicia angustifolia*; ook wel verwilderde voeder wikke, *Vicia sativa*).

STEKKERSMELKWIED. Knokke. - Verscheidene soorten van melkdistel, hoofdzakelijk ruwe melkdistel (*Sonchus asper*), een melkdistelsoort met stekelige tanden aan de bladrand. De andere melkdistels worden meestal kortweg *melkwied* genaamd om hun wit melksap. Te Knokke is melkwied echter ook de paardebloem of pissebloem. Wij hebben te Knokke in onze kinderjaren deze laatste plant nooit anders horen noemen: 'me gaan melkwied steken voor de keuns'. De naam pissebloem hadden wij er nooit gehoord. Het zou wel interessant zijn eens systematisch de verspreiding van deze plantnamen te onderzoeken. Pissebloem, is dit geen naam die onder franse invloed staat (Pissenlit)?

PUUSTEKRUUD. Knokke. - Gehoord in mijn jonge jaren van oude mensen voor het herderstasje (beurzekenskruid). Zeer interessant! Wij lezen immers bij Dodoens onder Teskenscruyt oft Borsekenscruyt: 'Het geneest de bloedige wonden: ende wort seer nuttelijck gebruyckt in de beginnende sweeren ende ontstekingen die vercoelinge verheysschen, oft wederom te rugge gedreven moeten zijn'. In de volksgeneeskunde hebben wij dit alom verspreide kruid niet meer weten gebruiken. En elders?

SPEENKRUID. Knokke. - Volksnaam voor wit vetkruid (*Sedum album*). Vroeger gebruikt tegen het speen, waarschijnlijk wegens het uitzicht van de plant. Werde gekweekt in de tuintjes van de eenvoudige mensen in en achter de duinen. Hebben wij vroeger wel eens meer verwilderd (?) op de dijken gevonden (Magerschorre, Zoutedijk, Fort Sint-Paulus). Thans verdwenen. We lezen bij De Bo onder Speenkruid: 'Soort van kleene donderbaard'.

KANKERBLOMMEN. Knokke. - Wilde klaprozen of papavers met rode bloemen. Om deze kleur vroeger gebruikt bij ontstekingen. Vandaar de naam. Te Westkapelle: *roozewied*, om dezelfde reden gebruikt tegen de 'rooze' (erysipelas). Volgens een oude geneeskundige theorie (signatuurleer) kon men aan de uiterlijke vorm en eigenschappen van een plant haar geneeskundige krachten herkennen. Mijn moeder zette het *Sint-Janskruid* (dit is de volksnaam te Dudzele, ook officiële Nederlandse naam voor een soort van hertshooi: *Hypericum perforatum*) op fijnolie (olijfolie) tot deze prachtig rood werd. Dan kon zij gebruikt worden tegen brandwonden. Een alom bekende volksremedie?

STEENKLAVER. Bekende volksnaam voor de witte klaver (*Trifolium repens*). Te Knokke soms ook gebruikt voor de aardbeiklaver (*Trifolium fragiferum*), een klaversoort van het polderland en de dijken.

PORTEMONEE. Heist. - Volksnaam voor het achterlijf van de krabben. Dit lichaamsdeel heeft de vorm van een driehoekige plaat, die tegen de 'buik' van de krab aanligt.

J. DE LANGHE.

Textielnijverheid te Roeselare. - Hierboven, p. 40.

Jean-Baptiste Joye uit Armentières heeft zich in 1764 hoogstwaarschijnlijk niet metterwoont te Roeselare gevestigd, daar ik hem in de kerkregisters nergens aantref. Hij was ook geen poorter der stad, zodat hij dan ook geen handel mocht drijven in de Mandelstad.

D.C.